

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
2. แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
3. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย
4. สภาพการบริหารงานโรงเรียน
5. ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน
6. การบริหารงานโรงเรียน
7. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่เอกชน หรือคณะบุคคลเป็นผู้จัดตั้งขึ้น โดยใช้ทรัพยากรของภาคเอกชน และจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น และถ้ามีผู้เรียนรวมทุกพลัดมากกว่าจำนวน 7 คน ขึ้นไป ให้ถือว่าเป็นโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526, หน้า 1)

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนได้เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นการศึกษาที่ไม่มีแบบแผนแน่นอน สถานศึกษา คือ บ้าน วัด โดยมีภิกษุ หรือเจ้านายในราชตระกูลเป็นผู้สอน โดยการศึกษาที่บ้านส่วนใหญ่สอนวิชาชีพร่วม ส่วนการศึกษาที่วัดมีทั้งอ่าน เขียน และวิชาชีพต่าง ๆ (ชนิดา รักษ์พลเมือง, 2525, หน้า 31) ซึ่งต่อมาในสมัยอยุธยา การจัดการศึกษาเอกชนได้จัดกันอย่างกว้างขวาง โดยบาทหลวงชาวฝรั่งเศส ได้จัดตั้งโรงเรียนสามเณรขึ้น ได้รับความนิยมมากจนกระทั่งสมัยกรุงธนบุรี และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นก็เริ่มซบเซาลง และเริ่มฟื้นฟูอีกครั้งในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีชนนารีชาวอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา เป็นผู้บุกเบิกจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์และการศึกษาสมัยใหม่ขึ้นในประเทศไทย ซึ่งในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ของพวกเขา

มิชชันนารี เรียกว่า “โรงเรียนเชลยศักดิ์” ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรียกว่า “โรงเรียนบุคลล” และต่อมาได้เรียกว่า “โรงเรียนราษฎร์” ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 และเรียกว่า “โรงเรียนเอกชน” ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 จนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526, หน้า 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาเอกชนไว้ มีสาระสำคัญโดยสรุปว่า การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะสถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ ดังนั้น สถานศึกษาเอกชนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ย่อมอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาที่ประกาศใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ซึ่งรัฐให้ความสำคัญต่อคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน โดยเสนอให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ให้กระทรวงศึกษาธิการเพิ่มบทบาทในการควบคุม และสนับสนุนกิจการโรงเรียนราษฎร์ให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ให้มีการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ รวมทั้งแนวการจัดการศึกษาภาคบังคับของรัฐที่เร่งจัดให้ทั่วถึงและบริบูรณ์ โดยให้เอกชนร่วมรับภาระในขอบเขตที่รัฐกำหนด และภาครัฐทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ และเพื่อให้คล่องตัวในการบริหาร และพัฒนาทางวิชาการให้ก้าวหน้าได้มาตรฐาน รัฐจึงมีนโยบายการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526, หน้า 13-20)

1. รัฐเปิดโอกาสให้มีโรงเรียนเอกชนเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียน และเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาของชาติ และเพื่อเป็นการเปรียบเทียบเชิงคุณภาพ และสนับสนุนนวัตกรรมทางด้านการศึกษาซึ่งเอกชนมีความคล่องตัวในการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนรัฐบาล
2. รัฐจะเปิดโอกาสให้โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษามีคุณภาพ และมาตรฐานรับค่าธรรมเนียมนการเรียนได้ในอัตราที่สมควร โดยโรงเรียนจะต้องจัดทุนการศึกษาจำนวนหนึ่งให้แก่นักเรียนที่ยากจน
3. รัฐจะให้การอุดหนุนโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพปานกลางและต่ำเพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นและสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยรายได้ของโรงเรียน
4. รัฐจะให้การอุดหนุนโรงเรียนเอกชนของสถาบันศาสนา มูลนิธิเอกชนที่จัดตั้งโดยพระราชประสงค์และสถาบันที่จัดตั้งโดยไม่หวังผลกำไรที่จัดได้คุณภาพและเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. รัฐจะให้การส่งเสริมและช่วยเหลือโรงเรียนเอกชนระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาในด้านวิชาการให้มากขึ้น

6. รัฐจะให้การอุดหนุนเป็นเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนราษฎร์ ตามกฎหมายต่อไป

จะเห็นได้ว่า การศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของไทยมาโดยตลอด แม้ว่าการศึกษาเอกชนในสมัยก่อนจะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน แต่ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน โดยรัฐให้การสนับสนุน ส่งเสริม กล่าวได้ว่า โรงเรียนเอกชนได้ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526, หน้า 336) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองของไทยที่สมบูรณ์ แข็งแรง
 2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตรายได้
 3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด
 4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ
 5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน หรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน
- ในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก
6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเปราะบางของพัฒนาการตั้งแต่แรก และดำเนินการต่อไปโดยเหมาะสม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2526, หน้า 84) ได้อธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการพื้นฐานของเด็กระดับปฐมวัยไว้โดยสรุป ดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเรียกว่าวัยทารก เนื่องจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีการพัฒนาแตกต่างกันจึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสัดส่วนอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะรูปร่างจะมีการเพิ่มน้ำหนักของกล้ามเนื้อ เช่นกล้ามเนื้อตามแขน ขา นิ้วมือ จะเห็นว่าเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เด็กในวัยนี้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพิงบิดามารดาในการเคลื่อนไหว เพราะสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้ตามวุฒิภาวะของตน

2. พัฒนาการทางอารมณ์ เด็กปฐมวัยจะแสดงออกทางอารมณ์อย่างเปิดเผย และโดยอิสระ อารมณ์ที่เกิดขึ้นและเห็นได้ชัดคือ โกรธ รัก กลัว อิจฉา อวดดี อยากรู้ อยากเห็น ซึ่งเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุมีลักษณะและพฤติกรรมซับซ้อนมากเท่าใดจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้อารมณ์นั้นมาตั้งแต่วัยเด็ก

3. พัฒนาการทางสังคม เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น ชอบ และเลียนแบบผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็มีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจึงมักแสดงอารมณ์ต่าง ๆ อย่างเปิดเผย ดังนั้น สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กจึงมีอิทธิพลต่อเด็กระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง ถ้าสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุข เด็กก็จะมีเชื่อมั่นในตนเองสูง มองโลกในแง่ดี แต่ถ้าสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เด็กประสบอยู่ทำให้ขาดความสุข เด็กก็จะมีความเครียด เกิดความวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมองโลกในแง่ร้าย เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้สิ่งรอบตัว ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจึงเป็นสิ่งที่สร้างความสุขและเกิดสุขภาวะจิตที่ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับพัฒนาการแต่ละขั้นตอน

4. พัฒนาการทางสติปัญญา เด็กปฐมวัยจะมีพฤติกรรมทางสติปัญญาแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน เพราะเด็กสามารถแสดงออกมาด้วยการพูดและการกระทำต่าง ๆ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีความอยากรู้อยากเห็นและสนใจในสิ่งรอบตัว อีกทั้งยังมีการกระทำตามสิ่งที่เห็น หรือเลียนแบบสิ่งที่มีอยู่ ในขั้นที่เริ่มเรียนรู้ภาษาและเข้าใจจากการสื่อสาร เช่น ทำทางที่สื่อความหมาย การเรียนรู้ต่าง ๆ เด็กสามารถเข้าใจสัญลักษณ์ได้ดีขึ้น แต่ยังอาศัยการเรียนรู้ถึงแม้ว่าจะยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลที่ถูกต้องมาอ้างอิงได้ก็ตาม

พัชรี สวนแก้ว (2536, หน้า 82 - 94) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's Psychoanalytic Theory) สำหรับเด็กวัย 3 - 5 ปี จะอยู่ในระยะที่เด็กมีความสนใจต่อพ่อแม่แตกต่างกันตามเพศของตน เขาเชื่อว่าในขั้นพอใจต่อพ่อแม่ที่เป็นเพศตรงข้ามกับตน เด็กชายจะให้ความรักและสนใจแม่ เด็กหญิงจะสนใจและรักพ่อ และเด็กจะพยายามต่อต้านพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศตรงข้ามกับตน

2. ทฤษฎีวุฒิภาวะของกิเซล (Gesell's Maturation Theory) เชื่อว่าพฤติกรรมของเด็กเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ เช่น ความพร้อมของกล้ามเนื้อ ต่อมต่าง ๆ ของร่างกายจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมขึ้น เช่น เด็กจะพูดได้เมื่อมีความพร้อมด้านกล้ามเนื้อปาก ดังนั้น การเรียนจะไม่เกิดขึ้นหากร่างกายไม่มีความพร้อม เขาเชื่อว่าวุฒิภาวะเพียงประการเดียวที่มีส่วนรับผิดชอบในการเจริญเติบโตและความสามารถในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ การฝึกฝน หรือการเรียนรู้ไม่ว่าจะในลักษณะก็ตาม จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ แต่จะเป็นการเสียเวลาโดยใช่เหตุ หากยังไม่มีวุฒิภาวะ

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านการคิดความเข้าใจของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) เพียเจต์ได้ศึกษาพัฒนาการทางปัญญาของเด็กเป็นขั้น ๆ ตามลำดับอายุ โดยอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์เฉพาะด้านการคิดความเข้าใจแยกได้เป็น 4 ขั้น ดังนี้

3.1 ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กรู้จักการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ปาก หู ตา ในขั้นนี้จะ เป็นพัฒนาการทางความคิดก่อนระยะเวลาที่ทารกจะพูดและใช้ภาษาได้ สามารถรับรู้ จะแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ได้ เป็นช่วงที่มีปฏิกิริยาสะท้อนเช่น การจับ กำ ดูด ฯลฯ ตลอดจนทำสิ่งต่าง ๆ โดยสามารถคิดก่อนทำ ถึงรู้ผลที่จะเกิดจากการทำได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการใช้ภาษาในครั้งแรก เพื่อเลียนแบบ และต่อมาใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริง

3.2 ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Pre - Operational Stage) อยู่ในช่วง 2 – 7 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาและเข้าใจเครื่องหมาย ทำทางที่สื่อความหมาย เรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลขึ้นอ้างอิงได้ เด็กจะเริ่มเข้าใจในสัญลักษณ์ และใช้ภาษาแทนความหมายของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ขั้นนี้แบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ ได้ ดังนี้

3.2.1 ขั้นคิดก่อนเกิดความคิดรวบยอด ขั้นนี้เด็กจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เด็กชอบสำรวจตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ เด็กจะสนใจเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

3.2.2 ขั้นการคิดแบบใช้ญาณหยั่งรู้ การคิดเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างโดยไม่สามารถใช้เหตุผลอย่างถูกต้อง การคิดและการตัดสินใจขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการตัดสินใจจึงเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา เด็กยังไม่เข้าใจว่าของสิ่งหนึ่งจะมีปริมาณเท่ากับอีกสิ่งหนึ่ง ในกรณีที่สิ่งหนึ่งเปลี่ยนรูปไปเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

3.2.3 ขั้นปฏิบัติการตามรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วง 7 – 11 ปี เด็กสามารถใช้เหตุผลกับสิ่งที่แลเห็นได้ เช่น การจัดแบ่งกลุ่ม แบ่งพวก ฯลฯ และมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เด็กสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม

3.2.4 ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) อยู่ในช่วงที่เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลและย้อนกลับได้ เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับนามธรรมได้ดีขึ้นสามารถตั้งสมมติฐาน และแก้ปัญหาได้ การคิดหาเหตุผลและตรรกศาสตร์พัฒนาอย่างสมบูรณ์ เป็นขั้นที่เกิดโครงสร้างทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral Development) ประกอบด้วยขั้นพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นดังนี้

4.1 ระดับเริ่มมีจริยธรรม เป็นระดับก่อนเกณฑ์ อายุ 1 – 10 ปี เด็กในระดับนี้จะทำตามสิ่งที่สังคมกำหนดว่าดีหรือไม่ แต่ส่วนใหญ่จะมองที่ผลของการกระทำว่าได้รับความเจ็บปวด

หรือพึงพอใจ และจะทำตามกฎเกณฑ์ที่ผู้มีอำนาจเหนือตนกำหนดไว้ เลือกทำพฤติกรรมเฉพาะที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมีอยู่ 2 ขั้นย่อย ดังนี้

4.1.1 ขั้นที่ 1 อายุ 2 – 7 ปี เด็กจะเคารพกฎเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

4.1.2 ขั้นที่ 2 อายุ 7 – 10 ปี ใช้หลักการแสวงหารางวัล เด็กจะเลือกกระทำการที่นำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น

4.2 ระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์และประเพณีนิยม เป็นระดับตามกฎเกณฑ์เด็กจะทำตามความคาดหวังของครอบครัวของสังคมหรือประเทศชาติ โดยไม่คำนึงผลที่จะตามมาพยายามประพฤติตนเป็นคนดีอยู่ในโอวาท หลีกเลี่ยงความประพฤติที่ผู้อื่นหรือสังคมเห็นว่าไม่ดี เพื่อให้ผู้อื่นยอมรับ ประกอบด้วย

4.2.1 ขั้นที่ 3 อายุ 10 – 13 ปี เป็นการทำตามผู้อื่นที่เห็นชอบโดยเด็กมองว่าการทำดีคือสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นพอใจและการช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนดี

4.2.2 ขั้นที่ 4 อายุ 13 – 16 ปี เป็นการทำตามหน้าที่ทางสังคม ซึ่งกฎที่ผู้ปกครองหรือสังคมตั้งไว้จะเป็นตัวกำหนดความประพฤติ เคารพผู้ปกครองและทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมตั้งไว้เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกประณามจากสังคม

4.3 ระดับมีจริยธรรมของตนเองเป็นระดับเหนือเกณฑ์ เด็กในระดับนี้จะพยายามกำหนดหลักการทางจริยธรรมที่ต่างไปจากกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกฎต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองวางไว้ กระทำตามพฤติกรรมความเชื่อส่วนตัว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 44) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ว่าให้จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นถึงการอบรมดูแล และพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ สติปัญญา บุคลิกภาพและสังคม เพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไป การจัดการศึกษาในระดับนี้อาจจัดในรูปแบบของชั้นเด็กเล็ก อนุบาลศึกษา หรือในรูปของศูนย์พัฒนาสำหรับดำเนินการในส่วนของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเด็กประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดแนวนโยบายไว้ดังนี้

1. จัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กตามสภาวะความต้องการพื้นฐานตามวัยและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตั้งแต่วัยเยาว์

2. ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

เพื่อส่งเสริมให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและให้มีการเตรียมความพร้อม

ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดนโยบายไว้ ดังนี้

1. เร่งปรับปรุงการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษาให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และให้มีคุณภาพตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้
 2. เร่งขยายการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เด็กในระดับก่อนประถมศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน เด็กที่ย้ายตามพ่อแม่ผู้ปกครอง เด็กในชุมชนแออัด เด็กที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกล และเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอื่น ๆ
 3. เร่งเพิ่มปริมาณและพัฒนาคุณภาพครู และผู้ดูแลเด็กเล็ก รวมทั้งจัดให้บุคลากรที่จำเป็นสำหรับเด็กผิดปกติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดบริการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กวัยก่อนประถมศึกษา
 4. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงาน พร้อมทั้งระดมสรรพกำลังจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน มาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเป็นธรรม
- จะเห็นได้ว่า พัฒนาการขั้นพื้นฐานของเด็กเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับเด็กปฐมวัยที่ครูต้องส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยจะต้องศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535, หน้า 38) ได้กำหนดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย โดยอาศัยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ปรัชญาและแนวนโยบายของโรงเรียน มีความชัดเจน และเหมาะสม สามารถเป็นเครื่องชี้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้
2. การเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับหลักสูตร ปรัชญา และแนวนโยบายของโรงเรียน รวมทั้งเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
3. งานกิจการนักเรียน มีการครอบคลุมทั้งบริการ และกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรและพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านอย่างเหมาะสม
4. การบริหารงานบุคลากร เป็นระบบที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี

5. การบริหารงานธุรการและการเงิน เป็นระบบ มีระเบียบ มีความคล่องตัว รวดเร็ว ตลอดจนเกิดประโยชน์ในลักษณะประหยัดและถูกต้อง
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ครอบคลุมการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนอย่างเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนระดับการศึกษาและสภาพของชุมชน
7. การบริหารงานอาคารสถานที่ ครอบคลุมการจัดห้องเรียน ห้องประกอบ อาคารต่าง ๆ และบริเวณทั่วไปให้มีสภาพ และบรรยากาศเหมาะสม ปลอดภัย และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นที่ปรากฏชัดเจน ทั้งพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน มีความพึงพอใจในอาชีพ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย จำเป็นต้องจัดการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 6 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อผู้ปกครองนักเรียนได้เลือกที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียน

สภาพการบริหารงานโรงเรียน

การบริหารงานโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กในระดับอายุ 3 – 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ในการบริหารงานโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยทางโรงเรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพของงาน 6 งาน ที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน เพื่อจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียน ซึ่งงานทั้ง 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งเจ้าของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำเป็นจะต้องบริหารงานทั้ง 6 งานให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อที่จะให้คุณภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาจึงได้พยายามยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นโดยตลอด และเชื่อว่าหากการบริหารงานโรงเรียนมีแนวทางในการจัดการที่ดี ย่อมจะช่วยให้คุณภาพนักเรียนมีแนวโน้มที่น่าพอใจ

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการบริหารงานโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาสภาพงานทั้ง 6 งานซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการเพื่อเป็นการรองรับคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป

ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียน

ความคาดหวัง เป็นการคาดการณ์ถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือการกระทำของตนเองในลักษณะที่ว่าใครทำอะไรก็ควรจะได้รับผลอย่างนั้น ดังนั้น บทบาทที่คาดหวังนั้นจะออกมาในรูปของการกระทำที่บุคคลคิดว่าควรทำตามสิทธิหรือหน้าที่ในตำแหน่งที่ตนครอบครองอยู่ในชีวิตจริง สิ่งที่คาดหวังไว้จะเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้คนเราเกิดการตื่นตัวได้

สุรางค์ จันทร์ธรม (2524, หน้า 128) กล่าวว่า ความคาดหวัง คือ อันดับของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นความคาดหวังที่น้ำจะเป็นไปได้ ชีวิตของคนเราทุกคนย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังด้วยกันทั้งสิ้น พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกในปัจจุบันเราย่อมคาดหวังผลในอนาคต ฉะนั้น ความคาดหวังจึงเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตของบุคคล

สุณีย์ ธีรดากร (2525, หน้า 92) ให้ความหมายความคาดหวังที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของคนว่า ความคาดหวัง คือ การทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ความคาดหวังจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราเคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อน

ประภาส ศิลปธรรม (2530, หน้า 17) ให้ความหมายของคำว่าความคาดหวังในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานว่า หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนด หรือคาดหมายว่าจะทำได้เพื่อให้บุคคลทำงานที่ตนเคยทำ และความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะนำไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 3-6) กล่าวว่า หากผู้ปกครองคาดหวังประโยชน์สูงสุดอันจะเกิดแก่บุตรหลานของเราในเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียนหรือสถานศึกษาจำเป็นต้องจับมือกันให้มันมีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน มีความเข้าใจเป็นหนึ่งเดียวและสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ แม้ว่าบ้านกับโรงเรียนจะมีบทบาทแตกต่างกันในการทำหน้าที่ดูแลพัฒนาเด็ก แต่ด้วยสาเหตุที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีความคาดหวังอยู่ที่เด็กหรือผู้เรียนเช่นเดียวกัน การช่วยคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันสร้างสรรค์ และร่วมกันแก้ไขรับผิดชอบ มิใช่ต่างฝ่ายต่างทำภาระของตนเพียงเพื่อบรรลุไปตามหน้าที่ความสำเร็จของการเป็นพ่อแม่ผู้ปกครองและความสำเร็จของสถานศึกษาล้วนเป็นความสำเร็จเดียวกัน นั่นคือความรู้ ความดีงาม ความสุข ความสามารถในการพึ่งตนเอง และการสร้างสรรค์ของลูกหลานสังคมไทยของเรา

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่าความคาดหวังเป็นความคิดเห็นที่บุคคลมุ่งหวังหรือคาดคะเนต่อบุคคลอื่นได้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนปรารถนาให้เป็นไป ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ทั้งนี้ เพราะผู้ปกครองที่จะนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย

ต่างก็ตั้งความหวังในผลที่จะได้รับเพื่อให้เด็กได้เตรียมความพร้อมในด้านทักษะต่าง ๆ เพื่อรองรับการเข้ารับการศึกษาในระบบ ผู้ปกครองจึงมีความคาดหวังในการบริหารโรงเรียนเพื่อที่จะให้บุตรหลานของตน เมื่อเข้ามาศึกษายังโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยนั้น ได้มีการพัฒนาความสามารถของเด็กแต่ละคนให้มีศักยภาพสูงสุด ซึ่งความคาดหวังที่สำคัญของผู้ปกครอง ได้แก่ ความคาดหวังต่อการบริหารโรงเรียน สภาพการบริหารของโรงเรียนเป็นอย่างไร เมื่อผู้ปกครองนำบุตรหลานเข้าเรียนจะได้รับผลที่คุ้มค่าเพียงใด โรงเรียนจึงจำเป็นต้องสนองความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนของตน

การบริหารงานโรงเรียน

ในทางทฤษฎีที่เชื่อว่าการบริหารเป็นขบวนการทางสังคม ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคม แต่บางท่านเชื่อว่าการบริหารเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง ซึ่งการมองการบริหารในแง่นี้จะเป็นการมองที่การกระทำมากกว่าที่จะแสดงให้เห็นความหมายของการบริหาร

ไซมอน (Simon, 1976, p.3) ได้นิยามการบริหารไว้ว่าเป็นการทำงานระหว่างสองคนขึ้นไป และการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้ร่วมงานจะต้องมีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติ มีความเห็นที่สอดคล้องกัน

พนัส หันนาคินทร์ (2524, หน้า 5) ให้แนวคิดไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน อุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมี เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ภิญโญ สาธร (2526, หน้า 193 - 195) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารโรงเรียนโดยทั่วไปควรยึดเป็นมโนทัศน์ 10 ประการ ดังนี้

1. ครูจะต้องมีโอกาสรู้จักเด็กที่ตนสอนอย่างทั่วถึงทุกคน และครูต้องทราบความจำเป็นหรือความต้องการ ปัญหา ข้อจำกัด และความสามารถเฉพาะตนของเด็กแต่ละคนที่ดูแลด้วย
2. การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับท้องถิ่น หรือระดับโรงเรียน จะต้องยึดหลักการที่ว่า เด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเข้าโรงเรียนได้ และมีโอกาสเท่าเทียมกัน
3. การจัดโรงเรียนต้องให้เหมาะสมกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการศึกษา
4. การจัดโรงเรียนต้องยึดหลักการว่า จะทำให้เด็กทุกคนอยู่ในโรงเรียนได้อย่างอบอุ่นเหมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง
5. การจัดโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย และควรฝึกอบรมให้มีความรู้สำนึก และเกิดความนิยมในวิธีการของประชาธิปไตย

6. การจัดโรงเรียนต้องให้โอกาสเด็กให้ได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาทุกวิชาผสมผสานกัน
7. การจัดโรงเรียนต้องยึดหลักการสำคัญ คือ ให้ครูระลึกอยู่เสมอว่า ครูมีหน้าที่ส่งเสริมและช่วยเหลือให้เด็กทุกคนได้ค้นหา เติบโตในทุก ๆ ด้านพร้อมกัน
8. การจัดโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้มีความคล่องตัวเพื่อเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไข
9. การจัดเด็กเข้าชั้น หรือการแบ่งกลุ่มนักเรียนต้องเคารพค่านิยมของไทยที่ว่าเด็กทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน มีฐานะเป็นพลเมืองไทยด้วยกัน
10. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ที่มีอยู่ทั้งหมดเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหารงานโรงเรียน หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ ควบคุม จัดบริการในโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อันได้แก่ ครู นักเรียน อุปกรณ์ กิจกรรม บริการต่าง ๆ อาคารสถานที่ การติดต่อสื่อสาร ตลอดจนงานด้านการเงิน และงบประมาณ ซึ่งการบริหารงานโรงเรียนนั้น ตามปกติผู้บริหารมักจะจัดรูปแบบของงานในลักษณะคล้ายคลึงกัน

การศึกษาสภาพการบริหารงานและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานโรงเรียน ใน 6 งาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ
5. การบริหารงานอาคารสถานที่
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

การบริหารงานวิชาการ ภิญโญ สาร (2526, หน้า 234) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยถือว่าการเรียนการสอนมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของการบริหารการศึกษาในโรงเรียน

เอกชัย กี่สุขพันธุ์ (2527, หน้า 151-153) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม โดยถือว่าเป็นหลักที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

ระดับปฐมวัยนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงอายุ และพัฒนาการของเด็กว่า วัยไหนมีพัฒนาการ และความสามารถอยู่ในระดับใด เด็กเล็กจะมีความอดทนในระยะเวลาสั้น และยังมีความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการของเด็กจึงจะต้องให้เด็กเป็นอิสระบ้าง และต้องให้เด็กมีส่วนร่วมสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อน

กรมวิชาการ (2546, หน้า 4) ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี นั้น เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. เป็นหลักการที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย ทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิถีชีวิตของเด็กตามสภาพแวดล้อมของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม พัฒนาเด็ก โดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขโดยประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว และสถานศึกษา ในการพัฒนาเด็ก

2. จัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา มุ่งให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะ ให้เด็กมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย มีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดี มีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตใจดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี รักการออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

3. คุณลักษณะเด็กปฐมวัยเป็นคุณลักษณะที่เป็นพัฒนาการตามธรรมชาติซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็ก เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 – 5 ปี มีดังนี้

3.1 เด็กอายุ 3 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถกระโดดอยู่กับที่ได้ รับลูกบอล ด้วยมือและลำตัว เดินขึ้นบันได้สลับเท้าได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ สามารถแสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจ และได้คำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิด พัฒนาการด้านสังคม สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาน เล่นสมมติได้ รู้จักรอคอย และพัฒนาการด้านสติปัญญา สามารถสำรวจสิ่งๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้ บอกชื่อตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาได้ สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ ได้ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้ รู้จักคำถาม “อะไร” และสร้างผลงานตาม ความคิดของตนเองแบบง่าย ๆ ได้ อยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

3.2 เด็กอายุ 4 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถกระโดดขาเดียวอยู่กับที่ รับลูกบอล ได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้นลงบันได้สลับเท้า เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรง ได้ กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ แสดงออกทางอารมณ์ได้ เหมาะสมกับบางสถานการณ์ รู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ พัฒนาการด้านสังคม สามารถแต่งตัวได้เอง ไปห้องส้วมได้ เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อนหลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บของเล่นเข้าที่ได้ และพัฒนา ด้านสติปัญญา สามารถจำแนกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า บอกชื่อ นามสกุลของตนเอง ได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องเป็นประโยค อย่างต่อเนื่อง สร้างผลงานตามความคิดของตน โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

3.3 เด็กอายุ 5 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถกระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่าง ต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นมาจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้นลงบันได้สลับเท้าได้อย่าง คล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้ก้ำมเนื้อเล็ก ได้ดี ยึดตัวคล่องแคล่ว พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ สามารถแสดงอารมณ์สอดคล้องกับ สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ยึดตนเอง เป็นศูนย์กลางน้อยลง พัฒนาการด้านสังคม สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง ทำงานโดย มิ जुดม่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักไหว้ รู้จักขอบคุณ รับผิดชอบงาน บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก และจัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องราวได้ สร้างงานตามความคิดตนเอง ได้ รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” และ “อย่างไร” เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม และนับปากเปล่าได้ถึง 20

4. สารการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะ หรือนิยาม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิด หรือมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหาการท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะ หรือ กระบวนการ จำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก ขณะเดียวกันก็ควรปลูกฝัง ให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งสาระการเรียนรู้ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเล่น และคุณธรรม จริยธรรม

5. การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และ บิดหลักการจัดประสบการณ์โดยการเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของ สังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต ประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก แนวทางการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้อง กับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดให้สอดคล้องกับลักษณะ การเรียนรู้ของเด็กในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและ เรียนรู้ร่วมกับเด็ก จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก ส่งเสริม ลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็น ส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้อาการณไว้ ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด ประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมิน พัฒนาการรวมทั้งการจัดทำสารนิทัศน์การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคลเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

6. การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรม ประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร

เมื่อใด อย่างไร ซึ่งหลักในการจัดกิจกรรมประจำวันนั้นต้องกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสม กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือก เล่นเสรี ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที แต่ละกิจกรรมควรมีความสมดุลกัน และจัดให้เด็กได้ทำ กิจกรรมครบทุกประเภทเพื่อที่เด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป ทั้งนี้ขอบข่ายกิจกรรมประจำวันต้องให้ ครอบคลุมทั้งการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาสังคมนิสัย การพัฒนาการคิด และการพัฒนาภาษา ตลอดจน การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

7. การประเมินพัฒนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และ เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน มุ่งนำข้อมูลมาประเมินพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งการ ประเมินพัฒนาการควรยึดหลักประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการ ปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและบันทึก ไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลาย เหมาะสมกับเด็ก ใช้แหล่งข้อมูล หลายด้าน และไม่ควรใช้การทดสอบ ซึ่งวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงาน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ ดังนั้นในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย จึงเป็นการจัดกิจกรรมบูรณาการ ด้วยการ เล่น เมื่อเด็กพอที่จะคุ้นเคยต่อหลักการปฏิบัติแล้วจึงเพิ่มเนื้อหาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหาร กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือที่ เกี่ยวกับวิชาที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบ โดยตรง ต้องดำเนินงานให้เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2520, หน้า 52) กล่าวว่า งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียนเข้าใหม่ การจัดทำทะเบียน หรือระเบียบ นักเรียน การปกครองนักเรียน การบริการต่าง ๆ แก่นักเรียน ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการ เสนาะแนว บริการสุขภาพ และบริการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ นักเรียน ทั้งกิจกรรมภายใน และภายนอกโรงเรียน

พนัส หันนาคินทร์ (2524, หน้า 217) กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนจำแนกได้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ ประโยชน์ หลักการในการจัด ประเภทของกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม
2. การจัดบริการแนะแนว ได้แก่ บริการต่างๆ ของการแนะแนว หน้าที่ของครูในฐานะผู้แนะแนว กิจกรรมการแนะแนว และการประเมินผลการแนะแนว
3. การรักษาวินัยในโรงเรียน ได้แก่ ประเภทของวินัย การแก้ไข และการป้องกัน วินัยกับสุขภาพจิต ครูใหญ่กับการรักษาวินัยของโรงเรียน
4. บริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่ นักเรียน เช่น บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน บริการร้านค้าของโรงเรียน และการจัดความปลอดภัยแก่นักเรียน

ภิญโญ สาร (2526, หน้า 290) ได้กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนจำแนกเป็นงานต่าง ๆ ได้แก่ การจัดสำมะโนนักเรียน และการทำนายปริมาณนักเรียน การรับนักเรียน การแบ่งกลุ่ม การเลื่อนชั้น รายงานเกี่ยวกับนักเรียน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน บริการแนะแนวนักเรียน บริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน และกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน

เฟเบอร์ และแชร์รอน (Faber & Chearron, 1970, p. 213) กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนครอบคลุมงานปฏิบัติงานต่างๆ ได้แก่ การสร้างและรักษาทะเบียนบัญชีนักเรียน การปฐมนิเทศนักเรียน การจัดบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาหารือ การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน การจัดดูแลเครื่องใช้ประจำตัวนักเรียน การจัดกระบวนการตรวจสอบความเจริญเติบโตทางร่างกายของนักเรียน และการจัดให้มีการปฏิบัติงานด้านความผิดปกติของนักเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2530, หน้า 6) กล่าวถึง ความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. โรงเรียนมีบทบาททั้งส่งเสริมและควบคุมบุคลากรต่างๆ ซึ่งเป็นสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องจัดกิจกรรม หรือช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
2. กระบวนการเรียนรู้มิได้เกิดขึ้นในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้จากผู้อื่นด้วย เรียนรู้ซึ่งกันและกันจากภายนอกห้องเรียนด้วย งานกิจการนักเรียนมีกิจกรรมส่วนใหญ่นอกห้องเรียนซึ่งมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้กว้างขวางมากขึ้น
3. กิจกรรมนอกห้องเรียนช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ และมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น
4. งานกิจการนักเรียนช่วยให้มีพลังส่วนเกิน และควบคุมพลังส่วนเกินของนักเรียน เพื่อให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ และมีประโยชน์ต่อตนเอง ตลอดทั้งชุมชน

5. การจัดการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตในทุกด้าน การศึกษาในห้องเรียนส่งเสริมสติปัญญา การศึกษานอกห้องเรียนมีส่วนให้เด็กได้เจริญงอกงามเป็นคนที่สมบูรณ์

6. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เป็นการแสดงให้เห็นว่าเขามีส่วนเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดความผูกพัน ห่วงเห่น และช่วยกันบำรุงรักษาในสิ่งที่ตนมีส่วนเป็นเจ้าของ

7. การศึกษาในห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นการนำไปสู่อาชีพหลัก กิจกรรมนักเรียนหลายอย่างเป็นการส่งเสริมอาชีพรอง

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานเกี่ยวกับตัวของนักเรียนและกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้น ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา

การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะการบริหารงานบุคคลเกี่ยวข้องกับการพิจารณาบรรจุเข้ามาดูแลเด็กเป็นประการสำคัญ ครูระดับปฐมวัยเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายตามมาตรฐาน ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงบทบาทของครูปฐมวัยไว้ ดังนี้

เบญญา แสงมลิ (2518, หน้า 15) กล่าวว่า ครูอนุบาลเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งรองลงมาจากบิดามารดาของเด็ก เมื่อเด็กจากบ้านมาอยู่โรงเรียน เด็กก็จะยึดครูแทนบิดามารดา ภาพของครูและการกระทำของครูจะเป็นสิ่งประทับใจเขา ครูจำต้องระวังอารมณ์ ท่าทางการพูด ตลอดจนการกระทำต่าง ๆ เพราะเด็กจะถือเป็นแบบอย่างด้วย นอกจากนี้ครูอนุบาลยังทำหน้าที่เชื่อมโยงชีวิตของเด็ก และเชื่อมโยงทางบ้านกับโรงเรียน ครูระดับปฐมวัยเป็นครูที่เด็กได้พบเป็นครั้งแรกของการมาโรงเรียน ความประทับใจครั้งแรกเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น ครูจะต้องสร้างความประทับใจให้เด็กเห็นว่าการมาโรงเรียนของเด็กเป็นเรื่องสนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กจะได้เล่นอย่างมีความสุข ไม่เกิดความว้าเหว่ และขาดความมั่นใจในตนเอง การที่ครูระดับปฐมวัยจะปฏิบัติต่อเด็กให้ได้ผลสำเร็จนั้นจะต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก รู้ความต้องการของเด็ก ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก และการประเมินความพร้อมในการเรียนรู้ต้องมีความเหมาะสม

ครูที่สอนในระดับปฐมวัยต้องมีพฤติกรรมได้ตอบกับเด็กตลอดเวลา ครูจึงมีอิทธิพลในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการของเด็ก จำเป็นต้องมีคุณลักษณะพิเศษ ได้แก่ มีนิสัยรักเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส โอบอ้อมอารี ใจเย็น อ่อนน้อม ขยัน กิจวัตรจากสุขภาพ สุขภาพดี ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ผู้บริหารจึงควรมีความเข้าใจในคุณสมบัติ บทบาท และหน้าที่ของครูระดับปฐมวัย เพื่อพิจารณาเลือกครูให้เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งคุณสมบัติของครูที่สอนระดับปฐมวัยจะต้องมีอรรถาธิบาย

ใจคอ กิริยามารยาท ตลอดจนความประพฤติที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวิชาความรู้ ซึ่งควรระดับปฐมวัยควรมีคุณลักษณะทั่วไป ดังนี้

1. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับท่าทาง เช่น การเดิน การยืน และแต่งกายดีเหมาะสมกับสภาพและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ
2. วาจาสุภาพ น้ำเสียงอ่อนโยนและการพูดกับเด็กต้องใช้คำสุภาพเสมอ จะทำให้เด็กมีวาจาดี และประโยคที่พูดกับเด็กควรเป็นประโยคที่สมบูรณ์และชัดเจน
3. ยิ้มแย้มแจ่มใส ยิ้มง่าย ร่าเริง ซึ่งจะทำให้เด็ก ๆ รู้สึกความอบอุ่น และโดยเฉพาะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนควรให้ความเป็นกันเองกับเด็กมากที่สุด
4. มีความรักเด็กและปฏิบัติต่อเด็กทุกคนด้วยความรักอย่างแท้จริงและเสมอหน้ากัน การรักเด็กเป็นความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง มักจะมีเฉพาะบุคคล
5. อารมณ์ใจเย็น ผู้ที่อยู่กับเด็กจะต้องเป็นผู้ที่ควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่ตกใจ และตื่นเต้นจนเกินไป มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก และชี้แจงแก่เด็กอย่างมีเหตุผล
6. เมตตากรุณา ปกติเด็กเล็ก ๆ จะมีจิตใจอ่อนโยนถ้าครูดูแลเด็กด้วยความเมตตา กรุณา ก็จะทำให้เด็กกว้างง่ายและเป็นคนดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะมี ความเมตตา กรุณาเช่นเดียวกับครู
7. มีความเป็นระเบียบ สะอาดและประหยัด พร้อมทั้งฝึกเด็กด้วยการจัดสภาพห้องเรียนเช่น มุมเล่นของเด็กให้เป็นระเบียบ และรู้จักเก็บรักษาซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
8. ออดทน ครูจะต้องฝึกตนเองให้มีความอดทน เพราะเด็กยังไม่สามารถเข้าใจ และทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่จึงต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมากในการฝึกอบรมเด็ก
9. ขยัน เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เบื่อง่ายในงาน ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่ดูคายนงานให้สำเร็จไปด้วยดี
10. ซื่อสัตย์ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและซื่อตรงต่อหน้าที่ของตน ซื่อตรงต่อผู้อื่น ซึ่งจะเป็นแบบอย่างให้เด็กประพฤติตามพฤติกรรมและตัดสินใจดี
11. เข้าใจธรรมชาติความต้องการของเด็กเล็กว่าต้องการความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด
12. ชอบศิลปะ ครูสอนเด็กเล็กควรมีความสามารถในการวาดภาพได้ ร้องเพลงได้ ทำการฝีมือได้ เล่นดนตรีได้ เหล่านี้จะช่วยในการสอนเด็กได้เป็นอย่างดี
13. สุขภาพดี ครูควรรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ยิ่งอยู่กับเด็กเล็กมากเท่าใด ครูจะต้องระวังสุขภาพให้มากเพราะจะต้องพูด จะต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ
14. แคล่วคล่องว่องไว การอยู่กับเด็กเล็ก ๆ ซึ่งซุกซนและเคลื่อนไหวอยู่เสมอ นั้น ครูเด็กเล็กจึงควรแคล่วคล่องว่องไว กระฉับกระเฉง สามารถติดตามเด็กได้ทัน

ถัดมา นิละมณี (2524, หน้า 261 - 262) กล่าวว่า บทบาทของครูระดับปฐมวัยที่ควรพิจารณา มีดังนี้

1. การปฏิบัติตนของครูระดับปฐมวัยต่อเด็ก ควรมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กระดับปฐมวัย รู้ความต้องการของเด็ก ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก
2. การประเมินความพร้อมในการเรียนรู้ การประเมินผลสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ไม่ใช่เพื่อตัดสินได้หรือตก แต่เป็นการประเมินในเรื่องของการวัดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและแก้ไขลักษณะนิสัยต่าง ๆ
3. บทบาทหน้าที่ในการจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนของเด็กเล็กควรให้มีสภาพเป็นทั้งบ้านและที่เรียนของเด็ก ทั้งเปรียบเสมือนเป็นโลกของเด็ก การจัดชั้นเรียนเด็กเล็กต้องสอดคล้องกับสภาพโรงเรียนด้วย
4. บทบาทหน้าที่กับผู้ปกครอง เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจลูกของตนเองได้ดีขึ้นและเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กของครูเป็นอย่างดี การติดต่อกับผู้ปกครองจึงเป็นเรื่องที่จะต้องมีการเตรียมการ ซึ่งครูอาจจะทำได้โดยก่อนจะรับเด็กควรให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับนโยบาย และแนวทางการเรียนการสอน พยายามหาโอกาสสนทนากับผู้ปกครองถึงลักษณะพฤติกรรมของเด็ก จัดประชุมผู้ปกครองกลุ่มย่อย และให้ผู้ปกครองได้เข้าสังเกตการเรียนการสอน จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองที่มีอาชีพและประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางการศึกษามาเล่าประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง จัดให้ผู้ปกครองเข้าไปช่วยเหลือกิจกรรม ในโรงเรียนตามความถนัด จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์แจกผู้ปกครอง และไปเยี่ยมบ้านเพื่อพบปะสนทนากับผู้ปกครองของเด็ก

ฉวีวรรณ กิณางค์ (2526, หน้า 89) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สำคัญมากต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บทบาทของครูในการอบรมเด็กนับเป็นบทบาทสำคัญรองจากบิดามารดา บุคคลที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กในโรงเรียน ก็คือ “ครู” ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน และเป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนารอบด้านในตัวเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูคือผู้ที่มีความสำคัญและควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียนการสอนอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะต้องครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ การพัฒนาครูสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ เช่น ความรู้พื้นฐานของครู จุดมุ่งหมายการพัฒนา ความต้องการของสถานศึกษางบประมาณ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งรูปแบบทั่วไปของการพัฒนาครูผู้สอนอาจจัดได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การฝึกอบรม เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวคิดเฉพาะเรื่อง อาจทำโดยโรงเรียนเอง จัดร่วมกับกลุ่มโรงเรียนอื่น ร่วมกับหน่วยงานอื่น

2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการให้ความรู้ และแนวคิดควบคู่กันไปกับการให้ครูผู้สอนได้ลงมือปฏิบัติ

3. การศึกษาดูงาน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้ศึกษา และดูเทคนิคของบุคลากรในสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีผลงานดีเด่น และเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงวิชาการปฐมวัยศึกษา

4. การศึกษาต่อ พัฒนาให้ครูผู้สอนได้รับทั้งความรู้ ความสามารถ และแนวคิดใหม่ ๆ กรมวิชาการ (2540, หน้า 110-112) ได้กำหนดหลักการของครูผู้สอนไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้เด็กเกิดการเรียนรู้
2. ครูต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยให้เด็กเป็นผู้ลงมือกระทำและมีโอกาสริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. กิจกรรมที่จัดให้เด็กต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่หลากหลาย องค์ความรู้ที่ไร้ขีดจำกัด ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของเด็กแต่ละคนและต้องสนองความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของเด็ก

4. การพัฒนาเด็กต้องพัฒนาเป็นองค์รวม ไม่ใช่พัฒนาแบบแยกส่วนการพัฒนาเป็นองค์รวม คือการพัฒนาเด็กทุกด้านไปพร้อมกันทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญาอย่างสมดุล ไม่เน้นหนักด้านใดด้านหนึ่ง

5. ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวการจัดประสบการณ์และสามารถนำความรู้ไปจัดประสบการณ์ให้เด็กได้สอดคล้องกับพัฒนาการ แนวการจัดประสบการณ์ก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ไม่ใช่แนวการจัดประสบการณ์ที่ตายตัว แต่เป็นแนวการจัดประสบการณ์ที่กำหนดกรอบหรือโครงสร้างอย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับอายุไว้ ส่วนเนื้อหาและกิจกรรมที่จัดจะต้องให้เป็นไปตามวัยและความสนใจของเด็ก คือ เด็กเป็นผู้เลือกหรือครูอาจเป็นผู้ชี้แนะ เด็กต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการคิดและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ซึ่งระยะเวลาในการเรียนรู้จะไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับความสนใจและรายละเอียดที่เด็กต้องการเรียนรู้

6. การจัดประสบการณ์จะไม่จัดแยกเป็นรายวิชา แต่ให้จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการ กิจกรรมที่เด็กต้องการมีความยืดหยุ่น หลากหลาย เป็นไปตามความสามารถ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูไม่ใช่ผู้กำหนดให้เด็กทุกคนทำเหมือนกันหมด

7. เด็กต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้จัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่น่าสนใจและมีคุณภาพให้เด็กอย่างเพียงพอ

8. เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยเป็นผู้กระทำผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยตนเอง เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม

9. เด็กได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจในการกำหนดหัวข้อเนื้อหา โดยผ่านการสื่อสาร 2 ทางระหว่างครูกับเด็ก เพื่อหาข้อยุติจากการคิด ซึ่งเด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

10. ครูต้องให้ความสำคัญต่อภาษาที่เด็กใช้ พยายามเข้าใจภาษาของเด็ก จะทำให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการได้ครูจึงควรเป็นนักฟังที่ดี

11. ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ดีเป็นกันเองให้เด็กรู้สึกสบายใจ อบอุ่นมั่นคง และปลอดภัย

12. ครูต้องมีความสามารถในการใช้คำถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามที่ช่วยให้เด็กคิดค้นหาคำตอบได้อย่างไม่มีข้อจำกัด อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการความคิด ความเชื่อมั่นและการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี

13. ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก ไม่ใช่เป็นผู้ออกคำสั่งหรือผู้ถ่ายทอดความรู้ที่เตรียมไว้ให้เด็กเท่านั้น

14. ครูต้องให้โอกาสเด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการเล่น การสำรวจ ทดลอง รวมทั้งการเสนอหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หรือคำถามที่นำไปสู่การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก

15. การประเมินพัฒนาการเด็ก ต้องประเมินจากสภาพจริง จากผลของพัฒนาการ และความสามารถของเด็กแต่ละคนโดยใช้การสังเกตและพิจารณาผลการปฏิบัติ รวบรวมผลงานของเด็กอย่างเป็นระบบ ซึ่งควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกเก็บผลงานของตนและเด็กควรมีโอกาสประเมินตนเองเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสร้างระดับปฐมวัย ครูจะต้องเป็นต้นแบบของเด็กได้โดยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนและมีคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครู ตลอดจนตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นครู และที่สำคัญที่สุด คือ ครูควรมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะได้นำประสบการณ์ไปถ่ายทอดในแก่เด็ก นอกจากนี้ครูผู้สอนยังจะต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก รู้ความต้องการของเด็ก ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก จัดกิจกรรมและประเมินความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม ซึ่งภาระหน้าที่ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนรู้ ดังนั้น การบริหารงานบุคคลจึงควรให้ความสำคัญต่อครู โดยจัดให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่ครูจะได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอันจะทำให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ กิตติมา ปรีดีติลล (2522, หน้า 61) กล่าวไว้โดยสรุปว่า การบริหารงานด้านธุรการเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการจัดการศึกษา การจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่าย ตลอดจนการควบคุมดำเนินการทางการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ขอบข่ายในการบริหารงานการเงิน ประกอบด้วย

1. การวางแผนการเงิน มีการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้จ่าย และดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อการได้มา หรือจ่ายไป
 2. การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนโดยส่วนรวม เช่น ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ
 3. การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน พัสดุ และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบ
 4. การสร้างความสัมพันธ์และประสานงานของชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ
- ภิญโญ สาร (2526, หน้า 460) ได้กล่าวถึงขอบเขตงานธุรการและการเงินของโรงเรียนไว้ว่าควรประกอบด้วยงาน 7 ประเภท ดังนี้

1. การจัดการโรงเรียน ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการจัดการโรงเรียนโดยทั่วไป กิจการนักเรียน บุคลากร หลักสูตร แบบเรียน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน กิจกรรมต่าง ๆ และการบำรุงรักษาประสิทธิผลของโรงเรียน
 2. งานสารบรรณ ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับหนังสือ นับตั้งแต่การคิด ร่าง เขียน แต่ง พิมพ์ จด จำ ทำสำเนา รับ บันทึก เรื่องย่อ สั่งการ ตอบ เก็บเข้าที่ และค้นหา
 3. การจัดทำสำนักงานโรงเรียน ได้แก่ การจัดศูนย์ประสานงานหรือสำนักงานครูใหญ่
 4. สำหรับการประสานงานในโรงเรียน และบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียนให้เกิดความนิยมต่องานธุรการ ควรเป็นจุดที่มองเห็นส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญของโรงเรียนเกือบทั้งหมด มีที่นั่งประชุมครูกลุ่มย่อย มีที่นั่งรับแขก ส่วนห้องเรียนควรแยกห่างออกไปจากสำนักงาน
 5. งานเกี่ยวกับการจัดซื้อ และควบคุมพัสดุครุภัณฑ์
 6. งานเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนนักเรียน
 7. งานเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ตลอดจนการซ่อมแซมอาคาร และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย
 8. งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
 9. งานเกี่ยวกับการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนที่อยู่ภายในโรงเรียน
 10. การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น ภารโรง
- พนัส หันนาคินทร์ (2524, หน้า 281) กล่าวว่า งานธุรการโรงเรียนเป็นงานที่เกื้อหนุนการปฏิบัติงานให้ดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ แม้งานธุรการจะไม่สำคัญเท่างานสอนแต่ผู้บริหารจำเป็นต้องเอาใจใส่ และปฏิบัติให้เรียบร้อยมิให้ผิดพลาด
- เอกชัย กิสุขพันธ์ (2527, หน้า 170) ระบุไว้ว่า งานธุรการมี 5 ด้าน ดังนี้
1. การควบคุมงานสารบรรณ การโต้ตอบ การเก็บรักษา และการทำลายเอกสาร

2. การควบคุมดูแลเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ เช่น สมุดหมายเหตุรายวัน ทะเบียนครู บัญชีเรียกชื่อนักเรียน สถิติต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยอยู่เสมอ

3. การควบคุมดูแลปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน พัสดุ และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบ

4. การดูแลรักษา ปรับปรุงบริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนยานพาหนะของโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย

5. สร้างความสัมพันธ์และประสานงานของชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ นั้นเป็นงานที่ปฏิบัติในโรงเรียนโดยยึดตามระเบียบข้อบังคับ เกณฑ์ เงื่อนไข ตามหนังสือสั่งการ เป็นลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติเป็นงานประจำ ประกอบด้วย การบริหารงานธุรการ งานสารบรรณ งานทะเบียน และรายงาน งานประชาสัมพันธ์ งานรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน งานการเงินและพัสดุ

การบริหารงานอาคารสถานที่ สุมิตร คุณากร (2518, หน้า 101) ได้แบ่งงานการบริหารอาคารสถานที่ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับอาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบ และอาคารพิเศษต่าง ๆ และบริเวณโรงเรียน

ธีรวิทย์ ฤทธิเดช (2521, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การรู้จักจัดหา การใช้อาคารสถานที่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด การให้บริการแก่ชุมชน การบำรุงอาคารที่มีอยู่ให้คงสภาพดีสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ รวมถึงการจัดบริเวณ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงาม

พนัส หันนาคินทร์ (2524, หน้า 297) กล่าวถึงการบริหารงานอาคารสถานที่ไว้ ดังนี้

1. การบำรุงรักษาให้มีสภาพดีอยู่เสมอ ได้แก่ การซ่อมแซม ดูแล และรักษาความสะอาด

2. การใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด คือการใช้ห้องต่าง ๆ และอาคารสถานที่ที่มีอยู่อย่างเต็มที่คุ้มค่าแก่การลงทุน

3. การตกแต่งบริเวณให้สวยงาม กลมกลืน เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างมีศิลปะ และด้วยการวางแผนอย่างรอบคอบ

4. การจัดบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสร่อนคลายความตึงเครียดที่เกิดขึ้นจากการเรียน เป็นการสร้างความสบายใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ที่อยู่ในโรงเรียน

วิจิตร วรุตบางกูร (2524, หน้า 150) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนจะสมบูรณ์ และสนับสนุนการเรียนของนักเรียนได้มากที่สุดนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการบำรุงรักษาอาคารเรียนจะต้องคำนึงถึงความสมดุลของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ อุณหภูมิ แสงสี และการมองเห็น

เขาวภา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 136) กล่าวว่า การจัดอาคารสถานที่และห้องเรียนสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ควรคำนึงว่าเด็กมีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ ความต้องการในการใช้เนื้อที่จึงแตกต่างกัน เพราะเด็กตัวเล็กแต่จะเคลื่อนไหวได้เร็ว และต้องการเนื้อที่มาก ห้องเรียนสำหรับเด็กระดับปฐมวัยจึงควรมีขนาดใหญ่พอที่เด็กจะทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยไม่รู้สึกรอียด การจัดสภาพในห้องเรียนควรให้มีชีวิตชีวมีสภาพคล้ายบ้านและมีความยืดหยุ่น รูปทรงของห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวและกิจกรรมได้สะดวก ห้องเรียนสำหรับเด็กระดับปฐมวัยควรอยู่ติดพื้นดิน และไม่ควรมีชอกมุมที่เด็กจะหลบซ่อนได้ ควรมีห้องน้ำ และอ่างล้างมือไว้ในห้อง การเล่นนอกห้องเรียน หรือการเล่นกลางแจ้ง ช่วยให้เกิดพัฒนาาร่างกาย เป็นคนที่แข็งแรง สุขภาพดี ว่องไว และมีจินตนาการดี บรรยากาศนอกห้องเรียน จะให้โอกาสเด็กได้ทำกิจกรรมที่จะพัฒนาด้านร่างกาย การสำรวจ การค้นพบ การเรียนรู้ การทำกิจกรรมนอกห้องเรียน อาจไม่ใช่การวิ่งหรือการปีนป่ายเครื่องเล่นสนามเท่านั้น แต่ครูอาจจะให้เด็กวาดภาพปั้นดินเหนียวหรือทำกิจกรรมอื่นๆ กล้องและกล้องกระด้างเป็นอุปกรณ์ง่ายๆ ที่สามารถจัดไว้ในห้องเพื่อให้เด็กได้สร้างจินตนาการหรือสร้างสรรค์ดินแดนที่เขาคิดขึ้นในจินตนาการได้เอง ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่นของเด็กมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพัฒนาการของเด็ก กิจกรรมจึงควรเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละระดับอายุ โครงการที่จัดให้กับเด็กควรมีความเหมาะสม และวัสดุอุปกรณ์ควรได้รับการคัดเลือกอย่างระมัดระวัง การเล่นสำหรับเด็กจะเป็นสิ่งที่สนุกสนาน แต่นั่นก็คือการทำงานของเขาคือ เด็กต้องการผู้แนะนำทางที่ถูกต้อง แหล่งข้อมูล เนื้อที่ วัสดุ และอุปกรณ์ที่เหมาะสม จึงควรมีการประเมิน และแนะนำในการสร้างเสริมกิจกรรมการเล่นในร่ม โดยกำหนดลักษณะของคำถาม ดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เสริมสร้างการเล่นบทบาทสมมติหรือไม่ ครูควรจัดวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกใช้ จัดเนื้อที่และจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ใช้อย่างเต็มที่
2. มีการจัดแบ่งเวลาให้เด็กได้เล่นคนเดียวและเล่นเป็นกลุ่มหรือไม่ ในการจัดตารางกิจกรรมควรให้เด็กได้มีโอกาสได้เล่นคนเดียวและเล่นเป็นกลุ่ม
3. อุปกรณ์ในการเล่นจัดเอาไว้หลากหลายเพียงไร การจัดอุปกรณ์การเล่นควรจัดเอาไว้หลากหลาย เช่น เครื่องเล่นที่มีล้อ บล็อก เกม ตุ๊กตา อุปกรณ์ มุมบ้าน ครูควรจัดวัสดุอุปกรณ์หลายประเภทที่มีความยากง่ายต่างกัน ให้เด็กเพื่อให้เด็กเล่น และเพื่อพัฒนาทักษะใหม่ๆ ขึ้น
4. คำแนะนำของครูช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ขณะที่เด็กใช้บล็อกกลิ้งในการสร้างรถไฟครูควรกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับรถไฟที่เด็กสร้าง โดยเติมหมวกกันไฟ พาเด็กไปทัศนศึกษาที่สถานีรถไฟ เปิดตารางรถไฟ หาหนังสือและรูปภาพเกี่ยวกับรถไฟ สนทนาเกี่ยวกับรถไฟ เป็นต้น

5. ประสบการณ์ที่เด็กได้รับมาและหลากหลายจะเป็นพื้นฐานในการเล่นสร้างสรรค์หรือไม่ ครูควรหารูปภาพและหนังสือเอาไว้ให้เด็กเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ให้มากขึ้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นการให้การดูแลอาคาร ทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงวัย ความปลอดภัย แสงสี และการมองเห็น กล่าวได้ว่า งานอาคารสถานที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้เกิดจากการเล่น การจัดกิจกรรมและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงต้องอาศัยการเล่นทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเอาใจใส่ในเรื่องความมั่นคงแข็งแรงของเครื่องเล่น และความปลอดภัยของสถานที่ให้กับเด็กเป็นประการสำคัญ

การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2526, หน้า 327) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้แก่ชุมชน เป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน เป็นแหล่งรวมสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม และเป็นศูนย์อบรมชุมชน

หวน พันธุพันธ์ (2528, หน้า 98) กล่าวว่า การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองซึ่งโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นองค์กรและตัวอย่างที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. จัดการศึกษาในโรงเรียนให้สัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
3. ให้ครูกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน
4. แก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษา
5. ปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน
6. ใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์
7. ให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจกับชุมชนดีขึ้น

ณรงค์ กาญจนานนท์ (2527, หน้า 8) กล่าวว่า การกำหนดความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีดังนี้

1. ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

- 1.1 ช่วยกันรับผิดชอบในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กเมื่อทางโรงเรียนได้สอนวิชาต่าง ๆ ก็ให้เด็กนำไปปฏิบัติที่บ้านและชุมชน

1.2 สร้างความสัมพันธ์โดยฝึกนิสสัย น้ำใจ ทศนคติและความประพฤตินักเรียน เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนแล้วได้ปฏิบัติในโรงเรียน เมื่อมาอยู่ที่บ้านและชุมชนก็ฝึกเป็นนิสัย

1.3 ฝึกหัดทางด้านสังคมขึ้นที่โรงเรียนและชุมชน โดยทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเป็นการฝึกพัฒนาการทางสังคม

1.4 ช่วยปรับปรุงโรงเรียนโดยผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมด้วยครูในการพัฒนาโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยเชิญวิทยากรจากชุมชน

1.5 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาชุมชน โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญในการปรับปรุงชุมชน เป็นผู้กระตุ้น ประสานงาน ชี้ช่องทาง แนะนำให้ชุมชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

2.1 ป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างครูอาจารย์และทางบ้าน

2.2 ส่งเสริมความสามัคคีปรองดองระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครอง

2.3 ให้ครูอาจารย์และผู้ปกครองมีการพบกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 ให้ครูอาจารย์และผู้ปกครองได้ทราบพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน

2.5 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมภายในโรงเรียนให้ผู้ปกครองมีความสนใจ และร่วมมือสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้า

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล (2520, หน้า 68) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและบ้านไว้ ได้แก่ การจัดให้มีสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน มีบริการเสนอข่าวจากโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ จัดให้มีนิทรรศการในโรงเรียน จัดให้มีวันเยี่ยมโรงเรียน วันสัปดาห์การศึกษา จัดให้มีโครงการเยี่ยมเยือนผู้ปกครองที่บ้าน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน ใช้บริการประชาสัมพันธ์สื่อมวลชน จัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียน จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมครูผู้ปกครอง คณะกรรมการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดให้มีการฝึกงานของผู้ปกครองในเรื่องที่เหมาะสมและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยการให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนช่วยในกิจกรรมต่าง ๆ ของถิ่น

ภิญโญ สาร (2526, หน้า 20) ได้เสนอแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

1. เชิญผู้ปกครองไปงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นพิเศษ

2. แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่ายินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองเพื่อปรับปรุงกิจการของโรงเรียนให้ดีขึ้นและเพื่อสั่งสอนนักเรียนให้ได้ผลดีที่สุด

3. ส่งสมุสรายงานผลการศึกษาและพัฒนากิจการของเด็กตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะกลับมาด้วย
 4. เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามสมควรเช่น การทอดกฐิน การจัดหารายได้บำรุงวัดหรือโรงพยาบาลในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนตามโอกาสที่สมควร
 5. มีสมาคมผู้ปกครองและครูเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการที่ผู้ปกครองและครูมาร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
 6. สอนวิชาการบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองเป็นพิเศษในเวลา que ผู้ปกครองอาจมาเรียนได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากโรงเรียนได้ด้วย
 7. ถ้าชุมชนนั้นผู้ปกครองมีการศึกษาน้อยเป็นจำนวนมาก โรงเรียนอาจจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมาเรียนได้โดยทั่วไป
 8. การเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองได้ทราบตามโอกาสอันควร มีส่วนช่วยให้ผู้ปกครองได้ทราบข่าวสารของโรงเรียนได้อย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น จึงควรจัดให้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อรับหน้าที่นี้โดยเฉพาะ
 9. โรงเรียนควรจัดการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ระหว่างผู้ปกครองและครูเป็นครั้งคราวเพื่อให้ผู้ปกครองและครูมีโอกาสร่วมสนุกด้วยกันเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์
 10. ครูควรรหาโอกาสไปเยี่ยมผู้ปกครองตามโอกาสอันควร
- จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารและคณะครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและชุมชน เพราะเด็กที่เข้ามาศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นเป็นเด็กเล็ก จำเป็นที่จะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จะเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการสร้างสรรค์พัฒนาเด็กให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้าน เพื่อผู้ปกครองจะได้เกิดความภาคภูมิใจในการศึกษา ของบุตรหลานที่ได้รับการพัฒนา

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาสภาพการบริหารงานและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครองซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้ปกครอง คือ อาชีพ วุฒิการศึกษา และรายได้ของครอบครัว/ เดือน ของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถเป็นตัวชี้วัดให้ทราบถึงการดำเนินงานการบริหารงานโรงเรียนได้ชัดเจน และส่งผลต่อการตัดสินใจนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน ดังนี้

วุฒิการศึกษา ระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริหารโรงเรียน ดังที่ นิภา รักผกาวงศ์ (2546) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนหอแซฟฟิยา อำเภอบางปะอิน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จันทรา จันทรสุขสวัสดิ์ (2546) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนอนุบาลจันทรา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการประเมินผล วันดี เกตุบุรม (2545) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ วิสิทธิ์ วิเศษเชียรกุล (2541) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ระหว่างผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิปริญญาตรี ผู้ปกครองมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการบริหารงานบุคคล และ วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารโรงเรียน และการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวุฒิการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

รายได้ของครอบครัว/เดือน รายได้ของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ดังที่ วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ชูลิพร อนุะมาน (2539) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะเศรษฐกิจต่างกันมีความคิดเห็นในด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ สิริรัชชา บุญงาม (2546) ศึกษาสภาพและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ

ก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน ภาคตะวันออก พบว่า การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา จำแนกตามรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารายได้ของครอบครัว เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนระดับปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรรายได้ของครอบครัว/เดือน มาศึกษาในครั้งนี้

อาชีพ อาชีพของผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ และเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ดังที่ ชัยพร สกุลพนารักษ์ (2544) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นิภา รักผกาวงศ์ (2546) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนยอแซฟวิทยา อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นอกจากนี้ วิโรจน์ พรหมธรรม (2545) เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ พบว่า ด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และวันดี เกตุบุรม (2545) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญและส่งผลต่อตัวแปรตาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรด้านอาชีพของผู้ปกครองมาศึกษาในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ กู้ศักดิ์ สารกิตติพันธ์ (2538) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และครู ที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และครู มีความพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนในด้านวิชาการ ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม และบรรยากาศของโรงเรียน ด้านพฤติกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ความพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

ดวงใจ ตระกูลช่าง (2538) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลแฉ่งสอาด พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดบริการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดบริการนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาและระดับรายได้ของครอบครัวต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดบริการนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ยืนยง จิรภูติกาล (2538) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนจังหวัดลพบุรี พบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการจากโรงเรียนคือการจัดการเรียนการสอนได้ครบตามหลักสูตร นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น โรงเรียนเข้มงวด ในด้านระเบียบวินัยแก่นักเรียน

สมพร ทิตาทร (2538) ศึกษาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนอนุบาลศึกษาของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้จัดการศึกษาครบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ และด้านการประเมินผล

สุมาลี มีพงษ์ (2538) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีชั้นประถมศึกษาเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่ครูผู้สอนมีความรู้ดีทางด้านอนุบาล สักส่วนครูในการดูแลนักเรียนมีจำนวนครูที่เหมาะสม มีการจัดการเรียนการสอนมุ่งเตรียมความพร้อมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา อาคารสถานที่ภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนมีความสะอาด ระเบียบเรียบร้อยปลอดภัย มีบรรยากาศต่อการจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องมีการประสานสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง แจ้งส่งข่าวสารการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีการดูแลนักเรียนนอกเวลาเรียนอย่างใกล้ชิด

สุวิมล เพ็ชรสุข (2538) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน สำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน มากที่สุดคือ ปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ครูให้การบ้านสม่ำเสมอและสามารถฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ การรับส่งสะดวกและอยู่ใกล้บ้าน ปัจจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน ได้แก่ มีการแจ้งผลการเรียน พัฒนาการ และผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ได้แก่ การเน้นการเตรียมความพร้อม

และส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการความปลอดภัย ได้แก่ การมีรถรับส่งอย่างปลอดภัยและมีครูดูแลระหว่างเดินทาง ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับการบริการอื่น ๆ ได้แก่ การจัดห้องนอนปรับอากาศและสระว่ายน้ำ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองน้อยกว่าปัจจัยอื่น ๆ

มณฑิกา สุจริตกุล (2540) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ในเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองคาดหวังให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูและพี่เลี้ยง คาดหวังให้มีความรักเด็ก และให้ความอบอุ่นแก่เด็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คาดหวังให้อาคารสถานที่สวยงาม สะอาด ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและบริการอื่น ๆ คาดหวังให้มีปฏิสัมพันธ์กับรูปแบบแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และต้องการให้โรงเรียนจัดบริการรถรับส่ง

วิศิษฐ์ วิเศษเชิษฐกุล (2541) ศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดมณฑลจันทบุรี เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดมณฑลจันทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดมณฑลจันทบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละด้าน และโดยรวม อยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละด้าน และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมชาย กองจินดา (2543) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบุญสมวิทยาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอาชีพข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจเอกชนทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมและทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความคาดหวังสูงกว่าผู้ปกครองที่เป็นเอกชนทั่วไป

ชัยพร สกุลพนารักษ์ (2544) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและรายตัวแปรอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับชั้นของนักเรียนในปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัทมา คุณสืบพงษ์พันธ์ (2545) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก โดยความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิโรจน์ พรหมทรัพย์ (2545) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลบางคล้า พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความคาดหวังสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเอกชนและอิสระทั่วไป

สมาน คิ้วงพรหม (2545) ศึกษาการบริหารงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสระแก้ว พบว่า การบริหารงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา กับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดบุคลากรและด้านการจัดวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง การบริหารงานจำแนกตามประเภทสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนที่มีประเภทสถานศึกษาที่ต่างกัน มีการบริหารการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการประเมินผล เมื่อจำแนก

ตามรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

จันทรา จันทรสุขสวัสดิ์ (2546) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนอนุบาลจันทรา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ ส่วนด้านครูผู้สอน ด้านการประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอน ความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการประเมินผล เมื่อจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

นิภา รักผกาวงศ์ (2546) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนขอแซฟวิทยา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนขอแซฟวิทยา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอาชีพ และวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สิรัชชา บุญงาม (2546) ศึกษาสภาพและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนภาคตะวันออก พบว่า สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน ภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบสภาพจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ปกครองจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา จำแนกตามรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน

อุดม ลิ้มสาธา (2546) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียน อุดมวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนอุดมวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนอุดมวิทยานุกูลที่มีอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจกับเอกชนทั่วไป โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัชรารณ พัคฆ์เมธี (2546) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ในอำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบความต้องการจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับเด็กและอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอาหารและสุขภาพ ผู้ปกครองมีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ ฮากาเนน (Hakanen, 1975, p. 6004 – A) ดำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าผู้ปกครองขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษา ได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น การหาข้อมูลข่าวสารการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์ภายในชุมชนและเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อยังไม่เพียงพอ มีข้อเสนอให้มีการแจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมายความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงินเวลาและความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้กับชุมชนทราบ

อีโอแมน (Yeoman, 1978, p. 5843 – A) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของทัศนคติของผู้ปกครองกับตัวแปรคัดเลือกในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มของโรงเรียนในเขตเมืองวอชิงตันมลรัฐอินเดียน่า พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่าเด็กมีความสุขสบายในบรรยากาศในห้องเรียน ก้าวหน้าในด้านประสบการณ์ และกระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียน กฎระเบียบและนโยบายของโรงเรียนเป็นเหตุเป็นผลและระบียบการควบคุมในโรงเรียนนั้นไม่เข้มงวดเกินไป ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน พอใจในความเหมาะสมของบัตรรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ไม่รู้สึกว่ามันเรื่องเกรงมากเกินไป ผู้ปกครองส่วนมากชอบการบันทึกเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักเรียน ตลอดจนไปถึงการบันทึกการประเมินผลการเรียน และผู้ปกครองส่วนมากสนใจโปรแกรมการศึกษาแบบเลือกสำหรับเด็ก ๆ

เบล (Bell, 1979, p. 2366 – A) ศึกษาในนครนิวยอร์กเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การของโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และตัวแปรทางสถานภาพของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า รายได้และระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

อีริกสัน และคาร์มิน (Erickson & Kamin, 1980, p. 1520 – A) ศึกษาเรื่อง ทำไมผู้ปกครองจึงส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ ทั้ง 2 ครั้ง ระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนของรัฐ พบว่า ผู้ปกครองส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ (48.5%) โดยมีเหตุผลคือคุณภาพด้านวิชาการ (39.6%) ศาสนาหรือด้านจิตใจ (35.1%) สำหรับผู้ปกครองที่ชอบโรงเรียนของรัฐนั้น เหตุผลคือสะดวก ใกล้บ้าน (29.9%) ค่าใช้จ่ายต่ำ (19.3%) และคุณภาพทางวิชาการ (15.5%)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบต่างๆ ในด้านการบริหารงานโรงเรียนระดับปฐมวัย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครอง ดังนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จึงทำให้สามารถพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนได้ตรงตามความคาดหวังของผู้ปกครอง และสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน เพื่อความพึงพอใจของผู้ปกครองได้